

CAMPANIA GLOBALĂ PENTRU EDUCAȚIE

EDIȚIA 2023

Comunități Sigure

Implicarea elevilor în combaterea

fenomenului de bullying

Stimați parteneri,

Vă mulțumim pentru interesul acordat Campaniei Globale pentru Educație!

Având ca temă “Comunități sigure”, activitățile desfășurate în acest an în cadrul Campaniei Globale pentru Educație urmăresc trei obiective:

1. Informarea și sensibilizarea partenerilor educaționali cu privire la cauzele și efectele fenomenului de bullying;
2. Creșterea gradului de conștientizare a nevoii de implicare directă și activă a copiilor, la nivelul școlii și comunității, ca factori cheie în vederea prevenirii și combaterii fenomenului de bullying;
3. Creșterea gradului de conștientizare a nevoii de implicare a întregii comunități școlare pentru prevenirea și combaterea fenomenului de bullying;

Ne bucurăm să vă avem alături în aceste demersuri și, prin acest pachet de resurse ne dorim să vă oferim mai multe informații despre Campanie, despre planurile pentru ediția din acest an și despre activitățile la care poate participa școala dumneavoastră. Nu ezitați să ne contactați la laura.armeanu@salvaticopiii.ro pentru orice informație suplimentară.

CUPRINS

Pachetul de resurse cuprinde:

1. Informații generale
2. Obiectivele Campaniei Globale pentru Educație – ediția 2023
3. Context
4. Sugestii de activități pentru școli
5. Informații despre procedura de evaluare

Mariana Moraru

2023-10-18 12:12:26

Pagina 3

2023

Pagina 4

Pagina 9

Pagina 10

1. Informații generale:

Campania Globală pentru Educație este o mișcare a societății civile al cărei scop este de a combate criza globală din domeniul educației. Misiunea noastră este de a ne asigura că statele iau măsuri pentru a asigura dreptul universal la o educație publică gratuită și de calitate.

Campania Globală pentru Educație este susținută de aproximativ 90 de coaliții naționale - formate din organizații neguvernamentale, organizații ale comunității, sindicate ale profesorilor, asociații ale părinților și grupuri de protecție a drepturilor copilului -, dar și de rețele și organizații regionale și internaționale.

În România, Campania Globală pentru Educație este coordonată de organizația

În baza colaborării cu **Organizația Salvați Copiii**, **Ministerul Educației** sprijină activitățile desfășurate în cadrul Campaniei Globale pentru Educație.

Mariana Moraru
2023-10-18 12:13:11

2. Obiectivele Campaniei Globale pentru Educație – ediția 2023

Obiectivele pe care le urmărim în plan național sunt:

1. Informarea și sensibilizarea partenerilor educaționali cu privire la cauzele și efectele fenomenului de bullying;
2. Creșterea gradului de conștientizare a nevoii de implicare directă și activă a copiilor, la nivelul școlii și comunității, ca factori cheie în vederea prevenirii și combaterii fenomenului de bullying;
3. Creșterea gradului de conștientizare a nevoii de implicare a întregii comunități școlare pentru prevenirea și combaterea fenomenului de bullying;

3. Context

3.1 Despre bullying

Bullyingul este în general caracterizat ca un comportament agresiv, intenționat, menit să provoace suferință și care implică întotdeauna un dezechilibru de putere și tărie între agresor și victimă și se manifestă repetitiv, regulat, într-un grup de copii.

Spre deosebire de comportamentele de violență, care apar spontan între copii, urmare a trăirii unor

emoții intense (ex. furie, frustrare, teamă etc.) și dispar de îndată ce intensitatea trăirilor emoționale se diminuează, iar situațiile punctuale sunt rezolvate, comportamentele de bullying nu dispar de la sine.

Bullyingul este o problemă relațională care solicită întotdeauna o soluție și schimbări semnificative la nivelul relațiilor dintre copii și în dinamica grupului. Pentru eliminarea comportamentelor de bullying este necesară o intervenție directă din partea adulților, în contextul în care acestea apar, cel mai adesea în mediul școlar.

Nu există o definiție unanim acceptată a bullyingului, însă este recunoscut după **următoarele caracteristici**:

- Bullyingul este un fenomen de grup. Bullyingul se manifestă într-un mediu social de grup în care fiecare are un rol mai mult sau mai puțin evident. Așadar, bullyingul are consecințe pentru toată lumea – chiar și pentru aceia care, inițial, nu par implicați.
- Bullyingul înseamnă acte de excludere sistematică. Actele respective exclud și umilesc prin natura lor, sunt repetate sau fac parte dintr-un tipar care se manifestă pentru o perioadă de timp.
- Bullyingul poate fi direct, cu victime imediate, sau indirect, prin excludere. Bullyingul poate lua forma poreclitului sau a violenței fizice, dar se poate manifesta și mai subtil, prin ignorare, excludere, bârfă, zvonuri despre o persoană și, prin urmare, poate fi dificil de identificat.
- Bullyingul se manifestă într-un context social din care copilul nu este capabil să iasă. Acest context poate fi grădinița sau școala primară la care copilul este obligat să meargă, sau o activitate de după școală, la care copilul se simte obligat să participe pentru a simți că face parte din grup.
- Bullyingul se manifestă doar atunci când există un dezechilibru de putere. Un dezechilibru de putere se naște într-o situație în care a devenit acceptabil, din punct de vedere social, ca unele persoane să fie considerate mai puțin valoroase decât altele.

În funcție de forma de manifestare, există **tipuri diferite de bullying**

1. **Bullyingul fizic** este cea mai evidentă formă, care include, dar nu se limitează la comportamente de tip: lovire, pus piedică, îmbrâncire, plesnit, distrugerea/ deposedarea de obiecte personale. Deși

intensitatea acestor comportamente nu este de neglijat, ceea ce rănește cu precădere copilul vizat de astfel de comportamente este repetitivitatea, frecvența cu care ele se manifestă, precum și faptul că sunt realizate cel mai adesea departe de prezența unui adult cu rol de protecție (cadru didactic, părinte).

2. Bullyingul verbal, care include, dar nu se limitează la comportamente repetate de tip: poreclire, insultare, tachinare, umilire, intimidare, transmitere de mesaje cu conținut homofob sau rasist, este o modalitate prin care foarte mulți copii experimentează puterea cuvintelor de a genera suferință.

3. Comportamentele de bullying social, adesea ascunse, greu de identificat/recunoscut, realizate cu scopul de a distruge reputația socială a unui copil și de a-l plasa într-o situație de umilință publică, includ, dar nu se limitează la: minciună și / sau răspândire de zvonuri negative/umilitoare, realizarea de farse cu obiectivul de a umili/crea situații stânjenitoare, încurajarea excluderii/izolării sociale, bârfa, umilirea publică a cuiva.

4. Cyberbullying-ul, ascuns sau evident, se referă la orice comportament de bullying mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social media, website-uri, mesagerie etc. El include, dar nu se limitează la comportamente repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu conținut abuziv/jignitor/ofensator; excluderea deliberată a unui copil în spațiul online; furtul de date cu caracter personal sau de parole ale unor conturi personale (de e-mail, FB etc.). Este o formă deosebit de dăunătoare de bullying, care se diferențiază prin viteza de propagare a informațiilor negative și posibilitățile limitate ale victimei de a controla situația. Situațiile umilitoare ori agresiunile pot continua indefinit, prin transferul textului ori a imaginii jignitoare de la un utilizator la altul, victima neputând bloca acest proces.

Nu totul este bullying:

- Tachinarea. Tachinarea nu este bullying în sine. Majoritatea copiilor și adulților cred că tachinarea e distractivă, dar pentru a fi distractivă pentru toată lumea, depinde despre ce este și dacă toți sunt de acord cu ea. Când se ajunge prea departe cu tachinarea și copiii sunt tachinați în mod serios, acest lucru îi supără. În schimb, atunci când sunt tachinați în glumă, copiii se bucură.

Tachinarea poate fi folosită pentru a socializa și a se educa unul pe celălalt într-un mod distractiv. Este în regulă să fii tachinat, dar există o limită care poate varia în funcție de situație. Fiecare copil în parte are propria limită de tachinare care trebuie respectată. Trebuie să fim foarte clari în a distinge între tachinarea în glumă și tachinarea ca agresiune.

- Conflictele. Conflictele fac parte din viață în mod firesc și apar în toate grupurile. Un conflict normal se caracterizează printr-o relație specifică și tensionată dintre două persoane sau două grupuri ale căror calități și slăbiciuni sunt egale. Conflictele indică interese contradictorii. Cu alte cuvinte, fiecare dintre cele două părți vrea ceva diferit și situația poate deveni tensionată fiindcă sunt implicate emoții. Acestea pot fi episoade izolate care implică experiențe neplăcute, precum atacuri verbale sau agresiune fizică.

Este important felul în care se rezolvă conflictul și ca toți copiii implicați să iasă din această situație cu demnitatea intactă. Acest lucru le permite copiilor să învețe din conflicte și să se dezvolte. Dacă accentul este pus pe faptul că cineva are dreptate și adulții sunt părtinitori, copiii pot fi geloși, iar conflictul poate continua. În consecință, pentru a rezolva conflictele, adulții trebuie să aibă capacitatea să le vadă din perspectiva ambilor copii și să-i ajute să-și exprime sentimentele. Conflictele pot degenera în bullying dacă adulții nu-i ajută pe copii să le rezolve și dacă se formează alianțe menite să excludă în mod sistematic un copil.

- **Bullying-ul.** Bullyingul nu face parte, în mod firesc, din interacțiunea umană. Structura de putere în cazul bullyingului este asimetrică – este cel puternic împotriva celui slab, unde cei puternici definesc ce este "bine" și ce este "rău" în cadrul grupului. Bullyingul este despre relațiile dintre oameni, iar o victimă a bullyingului nu poate schimba dinamica relației, deoarece nu are nicio influență și tot ce își dorește este să fie acceptată în comunitate. Vedeți, de asemenea, caracteristicile bullyingului prezentate anterior.

3.2 Despre bullying în mediul școlar

Deși fenomenul violenței în școala se află de multă vreme în atenția autorităților și cercetătorilor, demersuri investigative care să vizeze cu precădere fenomenul de bullying, au fost realizate doar punctual, puține dintre acestea analizând fenomenul la nivel național.

În cursul anului 2016, Salvați Copiii România a lansat primul studiu național cu privire la fenomenul de bullying în școlile românești, în vederea unei mai bune înțelegeri a motivelor care stau la baza acestor comportamente de violență între copii și a dimensiunii acestui fenomen în contextul educațional din România.

REALITATEA CIFRELOR

82% dintre elevi (peste 4 din 5)

au fost martori ai situațiilor de bullying în școala unde învață

73% dintre elevi

au fost martori la situații de bullying în clasă

Aproape jumătate dintre respondenți (49%)

afirmă că au fost victime ale bullyingului

Peste un sfert dintre elevi (27%)

afirmă că s-au aflat în poziția de autor al actelor de bullying

Salvați Copiii România, studiu în cadrul campaniei "Dreptul la pauză" 2022

Amenințarea cu violența fizică, umilirea, lovirea sunt situații cu care copiii se confruntă frecvent în școlile din România: datele centralizate de Salvați Copiii, în urma unei anchete realizate în rândul copiilor, arată că 82% dintre elevi au asistat în calitate de martori la situații de bullying în școala în care învață, 73% în clasa în care învață, iar în grupul de prieteni 45%. Aproape jumătate dintre respondenți (49%) afirmă că au fost victime ale bullying-ului, în timp ce peste un sfert dintre elevi (27%) admit că s-au aflat în poziția de autor al actelor de bullying,

Un copil din trei s-a confruntat cu stări de anxietate și a avut nevoie de consiliere și suport psiho-emoțional, procentul crescând la peste 50% în cazul adolescenților, mergând până la consecințe extrem de grave, și anume tentative de suicid. În doar 8,1% dintre cazurile care au apelat la serviciile de consiliere ale psihologilor organizației în 2020 – 2021, diagnosticele au fost independente de contextul pandemic (opozitionism, ADHD/ADD, tulburări de vorbire, intelect liminar sau tulburări de neurodezvoltare).

Conform aceluiași studiu:

- 99% dintre elevi sunt familiarizați cu termenul de *bullying*.
- 28% dintre respondenți afirmând că au asistat cu frecvență ridicată (des și foarte des) la astfel de situații.
- Aproape trei sferturi dintre elevi (73%) afirmă că au asistat la situații de bullying în clasă, 21% afirmând că frecvența acestor situații a fost ridicată.
- În grupul de prieteni - incidența fenomenului pare a fi mai redusă, aproape jumătate dintre elevi (45%) spunând că au asistat la astfel de situații în grupul de prieteni, în timp ce frecvențele ridicate au fost semnalate de doar 1 din 10 copii.
- Rețelele de socializare sunt indicate ca mediu în care copiii asistă frecvent la situații de bullying – 79% dintre ei afirmând că au asistat la astfel de situații, iar 45% declarând că asistă la cyberbullying des sau foarte des.
- 1 din 10 spune că s-a aflat des sau foarte des în astfel de situații.

- Proporția celor care admit frecvențe ridicate ale acestui comportament este de doar 2% (*rezultate explicabile mai ales prin caracterul dezirabil al întrebării*).
 - 84% dintre elevi afirmă că, în situații de bullying, au intervenit activ în sprijinul victimei.
 - Puțin peste o treime (34%) dintre elevi afirmă că s-au aflat în poziția de martor pasiv la situații de bullying.
 - Trei sferturi dintre copii (74%) susțin că discută cu adulții despre situațiile de bullying, iar 22% din ei afirmă că fac acest lucru rar sau foarte rar.
 - Peste trei sferturi dintre respondenți (77%) afirmă că, în situații de bullying, adultul care intervine este profesorul diriginte. Cu o frecvență mai redusă (51%) a fost indicat directorul, urmat de alte cadre didactice (42%), alți elevi (35%), profesorul de serviciu (25%), consilierul școlar (18%), în timp ce 2% dintre respondenți susțin că nimeni nu intervine în astfel de situații.
-

Pentru a veni în sprijinul unităților de învățământ în procesul de elaborarea a normelor metodologice anti-bullying (conform Ordinului Ministrului Educației nr. 4.343/2020), la începutul anului școlar viitor, odată cu adeverințele pentru participarea la această ediție a Campaniei Globale pentru Educație, **vom transmite participanților și un ghid practic, elaborat de Organizația Salvați Copiii.**

4. Sugestii de activități pentru școli

Ce așteptăm de la unitățile de învățământ participante?

1. **Pentru toate nivelurile de învățământ, se urmărește implicarea activă și directă a elevilor în susținerea prezentărilor și realizarea jocurilor și activităților. Concret, elevii devin facilitatori (sub îndrumarea dumneavoastră).**
2. **Pentru toate nivelurile de învățământ, puteți găsi în lista de mai jos sugestii de activități.** În funcție de vârsta, nevoile, caracteristicile și interesele elevilor cu care lucrați, puteți selecta oricare și oricâte dintre activitățile propuse.
3. **Pentru toate cadrele didactice interesate.** Ne-ar bucura foarte mult să primim de la dumneavoastră exemple de bune practici și intervenții de succes în prevenirea și combaterea bullyingului (la nivel de unitate de învățământ sau de clasă). Ne interesează în mod special studiile de caz sau sfaturile practice care și-au dovedit eficiența în practică și care ar putea fi de folos altor colegi. Ne puteți transmite contribuțiile dvs pe adresa de mail laura.armeanu@salvaticopiii.ro (nu există cerințe de formă)

1. Prezentări interactive "Comunități sigure" – adaptate pe niveluri (primar, gimnazial și liceal). Cele trei materiale (adaptate fiecăruia dintre cele trei cicluri), sunt transmise în format PDF și pot fi prezentate ca atare (dacă timpul și tehnologia permit) sau pot fi utilizate de cadrul didactic și **elevii moderatori/ facilitatori** ca material de sprijin, pentru a explora împreună cu grupul de elevi experiențele acestora legate de bullying și a-i informa cu privire la comportamentele dezirabile în contextul confruntării cu acest fenomen.

2. Sugestii de activități pentru preșcolari (sau pentru școlarii mici). Pentru cei mai mici dintre participanții la Campanie, am pregătit o serie de jocuri în vederea ilustrării, conștientizării și combaterii fenomenului de bullying. Fiecare cadru didactic poate alege din propunerile noastre pe aceea sau acelea pe care le consideră adecvată/adequate.

5. Informații despre procedura de evaluare

- La fel ca și înscrierea, completarea fișei de evaluare se va face on-line.
- După încheierea Săptămânii Globale pentru Educație (**23-29 octombrie 2023**), vă vom transmite link-ul prin e-mail, la adresele indicate de dvs prin completarea formularului de înscriere.
- Fișa de evaluare va trebui completată **până la data de 30 noiembrie 2023**.
- Situația trebuie să fie unică la nivelul unității de învățământ. Structurile fără personalitate juridică vor completa separat fișa de evaluare, dacă s-au înscris separat.
- Fișa de evaluare va include și o rubrică unde veți fi rugați să indicați numele tuturor colegilor implicați în desfășurarea activităților. Vă rugăm să completați cu atenție această rubrică, pentru a ne da posibilitatea de a emite adeverințe de participare pentru toate cadrele didactice care sprijină acest proiect.
- Adeverințele vor fi completate pe parcursul lunilor decembrie și ianuarie 2023 și vă vor fi transmise în format electronic, pe e-mail, până la finalul lunii februarie

Pentru orice nelămurire sau nevoie de informații suplimentare, vă rugăm să nu ezitați a ne contacta (persoană de contact: Laura Armeanu laura.armeanu@salvaticopiii.ro 0760602209)